

بسمه تعالی

ملاحظات پدافند غیر عامل و مدیریت بحران
در مکانیابی خدمات اورژانس پزشکی
در شرایط بحران

جواد ذکائی فاتح

کارشناس عمران و کارشناس ارشد پدافند غیرعامل

دانشگاه جامع امام حسین (ع)

2014

فهرست :	صفحه
چکیده	3
کلید واژه	3
مقدمه	3
تعریف بحران	3
بحران منتج از سه عنصر	4
درجه بندی بحران	4
تعریف مدیریت بحران	4
اهداف مدیریت بحران	4
فرایند مدیریت بحران	4
تعریف پدافند غیرعامل	5
سیاست‌های کلی پدافند غیرعامل	5
برخی از اصول عمده پدافند غیرعامل	5
اهداف و تجزیه و تحلیل مکان یابی خدمات اورژانس پزشکی	6
معیارهای مکان یابی جهت استقرار فوریت‌های پزشکی از دیدگاه برنامه ریزی شهری با رویکرد پدافند غیرعامل	6
1- دسترس‌یها	7
2- همجواریها	7
3- ویژگی‌های زمین شناختی	8
4- ویژگی‌های کالبدی	9
راهکارها	10
معیارهای تبدیل هر یک از فضاهاى فوق به بیمارستان اضطرارى	11
5- رعایت حرایم و ضوابط ساختمانی	11
استفاده از هلیکوپتر اورژانس به‌نویس راهکارى جهت افزایش شعاع عملکرد اورژانس پزشکی و افزایش کارایی	16
امکانات لازم برای فرود هر مکان هلیکوپتر	16
مجروحینی که از طریق عملیات هوایی اعزام می گردند	16
نشست و برخاست هلیکوپتر	16
ایمنی پرواز هلیکوپتر	17
عوامل موثر در تعیین محل فرودگاه هلیکوپتر	17
محوطه نشست و برخاست	17
خط کشی پد هلیکوپتر	18
خط کشی نشست و برخاست	18
نتیجه گیری	19
منابع	19

چکیده :

بلایای طبیعی ، حمله های تروریستی ، جنگ و ... از جمله مخاطراتی است که به شدت تهدید کننده انسانهاست و در روند خدمات رسانی در چنین حوادثی ، دقایق و ثانیه ها نقش عمده ای در نجات جان انسانها ایفا می کند . اورژانس های پزشکی به عنوان یکی از مهمترین نهادهای مسئول در این نوع حوادث ، باید از مکان مناسبی جهت ارائه خدمات برخوردار باشند . ارائه اصول و راهکارهایی برای مکان یابی مراکز اورژانس پزشکی بگونه ای که هم در شرایط عادی و هم در شرایط بحران پاسخگوی مناسب جامعه باشد . امروزه مراکز اورژانس پزشکی با اهداف رعایت اصول پدافند غیر عامل و مدیریت بحران ، حداقل تسهیلات برای پوشش کامل با رعایت استاندارد شاخص های زمانی و به حداقل رساندن فواصل بین متقاضی فوریت پزشکی و تسهیلات ارائه آن ، برنامه ریزی و جایگزین می شوند .

راهکارهای برای افزایش اثر بخشی و کارایی تسهیلات برابر است با : توجه به اصول علمی مکانیابی اورژانس برای پاسخ گویی در موارد بحران و بکار بستن مقررات و ضوابط ساختمانی مربوطه ، توزیع منطقی خدمات اورژانس و محاسبه دقیق شعاع عملکردی آن ، برای حداکثر پوشش و جلوگیری از سفرهای مکرر و به حدر رفتن منابع ، با بکار گیری روشها و تکنیکهای مکانیابی و رعایت اصول پدافند غیر عامل و مدیریت بحران و ...

کلید واژه : پدافند غیر عامل ، اورژانس پزشکی ، مکانیابی ، مدیریت بحران ، بلایا ،

مقدمه :

بلایای طبیعی ، جنگ ، حمله های تروریستی ، از جمله مخاطراتی است که به شدت حیات انسانها را تهدید می کند و در روند خدمت رسانی در چنین حوادثی ثانیه ها و دقایق نقش به سزایی در نجات انسانها دارد . هر کشور برای سلامت انسانها در زمانهای بحران یک سری سازمانهای بنیان نهاده اند که هر یک با عهده دار شدن بخشی از مسئولیتها این امر مهم را به انجام می رسانند . کشوری آمادگی مقابله با بحران را نداشته باشد ، تبدیل به بحرانی بزرگ می شود . کشور ایران به دلیل همسایگی و هم مرز بودن با چند کشور و همچنین به دلیل قرار گرفتن بر روی گسل و سیل خیز بودن مناطق مختلف در معرض حادثه طبیعی و غیر طبیعی می باشد . این گونه حوادث آسیب و هزینه های فراوانی بر کشور تحمیل می کند . با مدیریت و ساماندهی سیستم اورژانس می توان همانند دیگر کشورهای دنیا شدت زبانه های مالی و جانی را حداقل 25 درصد کاهش داد. سازمان پدافند غیر عامل و حوادث غیر مترقبه در کشور ما فوریتهای پزشکی اورژانس پزشکی و مراکز مربوط به حوادث و بیمارستان ها وظیفه سلامت افراد را در این زمینه بر عهده دارد . در بررسیها و پژوهشهای علمی نشان داده که اگر به محض وقوع یک حادثه در 2 الی 8 دقیقه اول به انسان حادثه دیده رسیدگی شود تا 40 درصد می توان انسان حادثه دیده را از مرگ حتمی نجات داد . در اکثر موارد فوریتهای پزشکی انتقال بیمار به بخش اورژانس پزشکی در کمترین مدت زمان نیز به اهمیت حضور کادر پزشکی بر بالین بیمار می باشد . برخی از متخصصین نیز معتقدند که ارائه خدمات مفید اورژانس برای مصدومین که دارای آسیب جدی می باشند در خارج از بیمارستان امکانپذیر نمی باشد و انجام هرگونه مداخله که انتقال بیمار را به بیمارستان به وقفه اندازد اقدام درستی نیست . لیکن با یک برنامه ریزی صحیح از منظر پدافند غیر عامل و مدیریت بحران از بیمارستان صحرایی چادرهای بادی در کمترین زمان برپا شده و آماده خدمات به حادثه دیدگان می باشد . جایگزینی مراکز فوریتهای پزشکی که در نظام بهداشت و درمان کشور عمدتاً در درون ساختار بیمارستان ها واقع شده است موضوع مهم و حیاتی است و نیاز به ملاحظات با رویکرد علمی و اصولی پدافند غیر عامل و مدیریت بحران می باشد .